

STOWARZYSZENIE OCHRONY WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Polska Grupa Narodowa AIPPI

Jako praktycy zajmujący się na co dzień sprawami własności intelektualnej – adwokaci, radcowie prawni i rzecznicy patentowi – członkowie Stowarzyszenia Ochrony Własności Przemysłowej – Polskiej Grupy Narodowej Międzynarodowego Stowarzyszenia Ochrony Własności Intelektualnej – AIPPI (zwanego dalej „Stowarzyszeniem”), pragniemy przedstawić stanowisko w związku z projektem ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (nr UD322), opublikowanym w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Zakres wspomnianego projektu obejmuje m. in. zasady tworzenia i organizacji sądów.

Z punktu widzenia celów i zadań statutowych Stowarzyszenia konieczne jest zwrócenie uwagi na to, że postanowienia projektu ustawy nie gwarantują dalszego istnienia wyspecjalizowanego sądownictwa dla spraw własności intelektualnej, które funkcjonuje od dnia 1 lipca 2020 r. w wydziałach własności intelektualnej utworzonych w pięciu Sądach Okręgowych oraz dwóch Sądach Apelacyjnych¹. W wydziałach tych sprawy rozstrzygają sędziowie mający gwarantować odpowiedni poziom merytoryczny dzięki wiedzy oraz znajomości orzecznictwa z zakresu własności intelektualnej. Jednocześnie, orzekający w wydziałach własności intelektualnej sędziowie, od niemal dwóch lat funkcjonowania w Polsce wyspecjalizowanego sądownictwa w tym zakresie, dążą do wypracowania wspólnych praktyk, sprzyjających pewności i przewidywalności orzecznictwa. Stowarzyszenie wyraża obawę, że zmiany zawarte w omawianym projekcie ustawy mogą przerwać powyższy proces sprzyjający kształtowaniu się wyspecjalizowanej kadry sędziowskiej w obszarze własności intelektualnej. Wskazane jest, aby wyspecjalizowani sędziowie mogli kontynuować pracę w odrębnych jednostkach wyspecjalizowanych w sprawach własności intelektualnej (izbach), które zostaną utworzone w wybranych sądach okręgowych, zgodnie z obecnie funkcjonującym modelem.

Potrzebę wprowadzenia wyspecjalizowanego sądownictwa w sprawach własności intelektualnej akcentowano w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 grudnia 2019 r., wprowadzającej szczególne środki prawne podyktowane specyfiką spraw własności intelektualnej:

¹ Zob. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie przekazania niektórym sądom okręgowym rozpoznawania spraw własności intelektualnej z właściwości innych sądów okręgowych (Dz.U. 2020.1152 z 30.06.2020 r.) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie przekazania

Dotychczasowe duże rozproszenie spraw z zakresu własności intelektualnej z pewnością nie sprzyjało kształtowaniu się wyspecjalizowanej kadry w tym obszarze. Celem regulacji jest zatem stworzenie sędziom, w ramach istniejących struktur sądowych, możliwości specjalizacji w zakresie własności intelektualnej oraz utworzenie wyspecjalizowanych jednostek w sądach okręgowych i apelacyjnych.

Dzięki utworzonym niemal dwa lata temu wydziałom otworzyła się droga do specjalizacji sędziów w sprawach własności intelektualnej. Należy podkreślić, że uzyskiwanie specjalizacji w sensie merytorycznym to proces rozciągnięty w czasie. Specjalizacja w danej dziedzinie prawa to wieloletnia praca, dodatkowa edukacja oraz samodzielne zgłębianie wiedzy. Sędziowie orzekający obecnie w wydziałach własności intelektualnej inwestują wiele czasu w samodoskonalenie się z zakresu własności intelektualnej, np. poprzez udział w szkoleniach organizowanych m.in. przez Urząd Patentowy RP. Ponadto, sędziowie sami prowadzą szkolenia, dzięki którym pełnomocnicy mogą poznać nowe praktyki orzecznicze wyspecjalizowanych wydziałów. Wyspecjalizowane sądownictwo wpływa na jakość i adekwatność orzeczeń sądowych. Jednocześnie, w dłuższej perspektywie zapewnia jednolitość i stabilność orzecznictwa oraz szybkość postępowania.

Godnym uwagi jest fakt, że w pierwszym roku funkcjonowania do wydziału własności intelektualnej w Sądzie Okręgowym w Warszawie wpłynęły 1024 sprawy (w analogicznym okresie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie wpłynęło 1017 spraw). W pozostałych wydziałach własności intelektualnej w Polsce w tym okresie wpłynęło łącznie 1669 spraw. Pokazuje to, że ustanowienie wyspecjalizowanego sądownictwa w sprawach własności intelektualnej stanowiło odpowiedź na rzeczywiste zapotrzebowanie społeczne i gospodarcze.

Konieczność dostosowania sądownictwa do potrzeb społecznych i gospodarczych podkreślono także w uzasadnieniu komentowanego projektu ustawy, w którym zauważono, że podział sądów w ramach sądownictwa powszechnego na określone jednostki wyspecjalizowane (branżowe, charakteryzowane rodzajem zagadnień, które są w danym sądzie rozstrzygane) ma wymiar organizacyjny, „*służący jasnemu i przejrzystemu wskazaniu, gdzie podmiot zainteresowany rozstrzygnięciem swojej sprawy ma się kierować*” (dokument „Ocena skutków regulacji”, s. 2). Sądy wyspecjalizowane w sprawach własności intelektualnej wskazano zresztą jako przykład odejścia od zasady bliskości geograficznej sądu dla uczestników postępowania na rzecz zasady

niektórym sądom apelacyjnym rozpoznawania spraw własności intelektualnej z właściwości lub części obszarów właściwości innych sądów apelacyjnych (Dz.U. 2020.1151 z 30.06.2020 r.).

specjalizacji, co „*sprzyja zrozumieniu zawiłych i często niecodziennych, branżowych zagadnień, a w konsekwencji służy ujednoczeniu orzecznictwa*” (dokument „Ocena skutków regulacji”, s. 10). Postulaty i założenia przedstawione w uzasadnieniu komentowanego projektu ustawy są trafne, natomiast nie zostały dostatecznie odzwierciedlone w treści projektowanych postanowień ustawy.

Przechodząc do omówienia postanowień projektu ustawy, które budzą wątpliwości Stowarzyszenia z punktu widzenia opisanych wyżej względów, zwracamy uwagę, że postanowienia te nie gwarantują, że w proponowanej strukturze sądów okręgowych i regionalnych znajdzie się miejsce dla utrzymania obecnie funkcjonującego modelu sądownictwa w sprawach własności intelektualnej.

Po pierwsze, nie ma gwarancji, iż sprawy własności intelektualnej zostaną przekazane do rozpoznawania sądom okręgowym, w których obecnie są one rozpoznawane (w Gdańsku, Katowicach, Lublinie, Poznaniu i Warszawie). W treści art. 17 § 1 i 2 projektu ustawy przewidziano bowiem, że Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia przekazać rozpoznawanie spraw własności intelektualnej, w tym w zakresie ochrony unijnych znaków towarowych i wzorów wspólnotowych, z obszaru właściwości jednego sądu innemu sądowi. Z brzmienia tego uregulowania nie wynika, aby przekazanie rozpoznawania spraw własności intelektualnej musiało nastąpić do istniejących już wydziałów (izb) dla spraw własności intelektualnej sądów okręgowych. Ponadto, treść tego uregulowania wskazuje, że sprawy z zakresu własności intelektualnej mogą być potencjalnie rozpoznawane przez tylko jeden sąd. Takie uregulowanie spowoduje, że sąd rozpoznający sprawy własności intelektualnej będzie znacznie obciążony. W konsekwencji wpłynie to na przewlekłość i sprawność postępowań. Tymczasem, zgodnie z uzasadnieniem komentowanego projektu ustawy, celami projektowanej ustawy są wzrost efektywności sądownictwa oraz zrównoważenie obciążenia sędziów.

Po drugie, w projekcie ustawy nie przewidziano utworzenia w sądach okręgowych wyspecjalizowanych izb do spraw z zakresu własności intelektualnej. W art. 28 § 2 projektu ustawy określono, że w sądzie okręgowym można tworzyć izbę gospodarczą, która to izba może być utworzona m.in. do spraw z zakresu własności intelektualnej (analogiczne uregulowanie zawarto w art. 33 § 2 projektu ustawy w odniesieniu do utworzenia izby gospodarczej w sądzie regionalnym). Oznacza to kres istnienia obecnie funkcjonujących wyspecjalizowanych wydziałów (izb) przewidzianych do rozpoznawania spraw wyłącznie z zakresu własności intelektualnej.

Brzmienie projektowanych postanowień ustawy nie odzwierciedla zatem postulatów i założeń wyrażonych w uzasadnieniu komentowanego projektu, w którym dostrzeżono potrzebę istnienia wyspecjalizowanego sądownictwa do spraw własności intelektualnej. Co istotne, potrzebę taką dostrzeżono w przypadku spraw o ochronę konkurencji i konsumentów czy spraw z zakresu zamówień publicznych i zabezpieczono jej realizację poprzez ustanowienie izb gospodarczych w Sądzie Okręgowym dla m.st. Warszawy w Warszawie będących sądami właściwymi do tych spraw (art. 22 i 23 projektu ustawy). Warto poddać pod rozagę sformułowanie analogicznej regulacji dotyczącej utworzenia sądów do spraw własności intelektualnej.

Treść ww. uregulowań budzi wątpliwości także ze względu na to, że obowiązujące regulacje unijne (art. 123 ust. 1 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 2017/1001 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej i art. 80 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych) zobowiązują państwa członkowskie do wyznaczenia na swoich terytoriach możliwie jak najmniejszej liczby sądów krajowych, działających jako sądy pierwszej i drugiej instancji w sprawach unijnych znaków towarowych i wzorów wspólnotowych. Ze względu na to, że projekt ustawy nie zakłada wprost konieczności wyznaczenia takiego sądu w projektowanej strukturze sądownictwa, istnieje w tym zakresie ryzyko rozbieżności z ww. uregulowaniami unijnymi.

Należy wreszcie zauważyć, że rozwój gospodarki cyfrowej może generować jeszcze więcej sporów związanych z prawami własności intelektualnej. W ocenie skutków regulacji komentowanego projektu ustawy wskazano, że za koniecznością zmian przemawia dostosowanie sądownictwa do potrzeb społecznych i gospodarczych nowoczesnego państwa. Wyspecjalizowane sądy własności intelektualnej znajdujące się w kilku sądach okręgowych odpowiadają w sposób adekwatny tym wyzwaniom.

Podsumowując stanowisko Stowarzyszenia, postulujemy wprowadzenie w projektowanej ustawie zmian zmierzających do zagwarantowania, że utrzymany zostanie obecnie funkcjonujący model sądownictwa w sprawach własności intelektualnej, opierający się na przekazaniu rozpoznawania tych spraw ograniczonej liczbie sądów okręgowych i sądów regionalnych, w których sprawy te rozpoznawane będą w ramach wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych (izb własności intelektualnej).

Wyrażamy nadzieję, że uwagi zawarte w przedłożonym stanowisku okażą się pomocne i zostaną uwzględnione w dalszych pracach legislacyjnych nad przedmiotowym projektem.

Warszawa, dnia 6 maja 2022 r.